

Heva Ve Nefsin İlah Edinilmesi

— muhammed-ridvan-kaya · 03 Nisan 2025

Kur'an, insanları doğru yola yönlendirmeyi amaçlayan bir rehberdir ve insanların ruhsal yapılarındaki derinlikleri anlamak, onları doğru yolda tutabilmek için çeşitli kavramlar kullanır. Bunlardan biri de "heva"dır. Heva, Arapçada nefsin arzu ve heveslerini ifade eden bir kelimedir ve bu kavram, insanın Allah'ın emir ve yasaklarından önce, kendi arzularını ve tutkularını ilah edinmesi ile ilişkilidir. Kur'an'da, nefis ve heva üzerine yapılan vurgular, insanın içsel dünyasında bir sapkınlık oluşturabilecek tehlikeleri ve bu sapkınlığın sonuçlarını ele alır. Heva, "nefsin arzu ve hevesleri, istek ve tutkuları" olarak tanımlanabilir. Bir kişinin hevasını ilah edinmesi, yani nefsinin arzu ve isteklerini Allah'ın emir ve yasaklarından önce tutması, aslında büyük bir sapkınlık ve şirk olgusudur. İslam'da şirk, Allah'a ortak koşmak olarak tanımlanır ve bu tür bir yaklaşım, insanın gerçek değerini kaybetmesine, içsel çöküşüne neden olur. Allah'ın emirlerine ve yasaklarına karşı duyarsızlaşan birey, hevasının peşinden gider ve bu, zamanla kişinin akıl ve vicdanını köreltir. Kur'an'da, Yusuf Suresi 53. ayette, "Ben nefsimi temize çıkarmam çünkü nefis Rabbimin merhameti hariç kötülüğü emredicidir. Şüphesiz Rabbim bağışlayandır, merhamet edendir." ifadesiyle, nefsin kötülüğü emretme gücü vurgulanır. Bu, insanın içsel isteklerinin, onları doğru yolda tutan Allah'ın emirlerinden önce geldiğinde nasıl bir sapkınlık doğuracağını gösterir. Heva, kişi için bir tür yoldaş olur; onun her isteği, her arzusu, her tutkusu, insanı Allah'ın koyduğu sınırların ötesine taşır. Kur'an'da hevasını ilah edinenler, aslında nefislerinin arzularına kapılmış ve bu arzuları, Allah'a karşı bir duruş haline getirmiş kimselerdir. Bu sapkınlık, sadece putlara tapmakla sınırlı değildir; modern dünyada heva, maddi başarı, güç, güzellik, statü ve benzeri dünyevi arzulara tezahür etmektedir. Günümüz toplumunda, bireyler genellikle mal ve servet sahibi olma hırsı, prestij kazanma arzusu ve nefislerinin her türlü arzusunu tatmin etme isteğiyle hareket etmektedirler. Bu, aslında kişinin nefsiyle ilah edindiği hevasına teslim olmasıdır. Kur'an, bu durumu Furkan Suresi 43-44. ayetlerinde, "Arzusunu tanrı edineni gördün mü. Onun üstünde sen mi koruyucu olacaksın? Yoksa onların çoğu gerçekten işitiyorlar ve düşünüyorlar mı sanıyorsun? Onlar ancak hayvanlar gibidir hatta yolca daha sapıktır." diyerek net bir şekilde tanımlar. Burada insanın hevasını ilah edinmesinin, aslında onun akıl ve vicdanını körelttiği, dolayısıyla onun bir hayvan kadar bile farkı kalmadığı ifade edilmektedir. Bugün, büyük bir çoğunluk, hevasını tatmin etmek için sınır tanımadan hareket etmekte, kendilerini yaratıcı, ahireti ve gerçek yaşamın amacını unutarak bir hayat sürmektedir. Nefsin istekleri sınırsızdır ve bunlar, insanı sürekli olarak Allah'ın sınırlarını aşmaya yönlendirir. Zengin olma arzusunun insana haksız yollarla mal biriktirme, rüşvet alma, hırsızlık yapma gibi haram yollara yöneltmesi, nefsi hevasını ilah edinmiş bir kişinin halleriyle örtüşmektedir. Nefis, insanı bazen haramları işlemek için teşvik eder, bazen de Allah'ın farzlarını yerine getirmemek için engeller. Zina yapmak da nefsin en büyük arzularından biridir ve bu durum, Kur'an'da çok açık bir şekilde yasaklanmıştır. Kur'an'da, bir kimsenin zina yapmasını ve bunun sonucunda pişman olmamasını, nefsinin ilah edinmiş bir kişinin davranışı olarak tarif etmektedir. "Zina eden erkek zina eden veya müşrik kadından başkasıyla evlenmez ve zina eden kadın zina eden veya müşrik erkekten başkasıyla evlenmez. Bu müminlere haram kılınmıştır." (Nur Suresi 3. ayet) ayette, zina

edenlerin, iman edenler için haram kılındığı belirtilir. Bu, sadece fiziksel bir eylem değil, aynı zamanda kalbi bir sapkınlık ve Allah'a karşı bir isyan halidir. Nefsin, hevasını ilah edinmiş kişi, şehvetin ve diğer heveslerin esiri olmuş, Allah'ın yasaklarını çiğnemektedir. Heva ve nefsin isteklerine kulak veren insan, zamanla aklını ve vicdanını kaybeder. Kur'an'da, bir kişinin hevasına teslim olmasının, onu hayvanlardan daha aşağı bir duruma düşürebileceği ifade edilmiştir. Bu durum, insanın akıl ve mantığının kapanması, nefsinin kontrolüne girmesi anlamına gelir. Casiye Suresi 23. ayette, "Hevasını tanrı edineni gördün mü? Ve Tanrı'nın bir bilgiye göre saptırdığı ve kulağının ve kalbinin üzerini mühürlediği ve gözünün üstüne perde çektiği şimdi Tanrı'dan sonra kim ona doğru yolu gösterecek. Düşünmüyor musunuz?" denilerek, hevasını ilah edinen kişinin, Allah'ın rehberliğinden mahrum kalacağı ve sonunda nefsinin esiri olacağı vurgulanır. Heva ve nefsin ilah edinilmesi, günümüz dünyasında pek çok insanın karşılaştığı büyük bir sapkınlıktır. İnsanlar, nefislerinin arzu ve isteklerini tatmin etmeye yönelik yaşamlarını sürdürürken, Allah'ın emir ve yasaklarından uzaklaşmakta, kendilerini gerçek anlamda kaybetmektedirler. Bu durum, kişinin akıl ve vicdanını köreltir ve onu hayvanlardan daha aşağı bir duruma düşürür. Ancak, Allah'a inanan bir kimse, nefsiyle mücadele eder, onun isteklerini kontrol altına alarak yalnızca Allah'ın emirlerine uyar. Bu, bireyin gerçek özgürlüğüdür ve onu Allah'a en yakın kılar. Kur'an, bu mücadeleyi ve doğru yolu gösteren en yüksek rehberdir.